

TARTALOM

I. BEVEZETÉS AZ IRODALOMBA – MŰVÉSZET, IRODALOM

AZ IRODALOM ÉS HATÁSA

- KARINTHY FRIGYES
A cirkusz 11
- II. JÁNOS PÁL PÁPA
Levél a művészeknek [1999 húsvétján –
részletek] 14
- ÖRKÉNY ISTVÁN
Ballada a költészet hatalmáról 15

SZERZŐK, MŰVEK PÁRBESZÉDE

- AISZÓPOSZ
A hangya és a tücsök 17
- LA FONTAINE
A tücsök meg a hangya 17
- HAJNÓCZY PÉTER
A hangya és a tücsök 18
- ROMHÁNYI JÓZSEF
Tücsökdal 19

NÉPSZERŰ IRODALOM.

AZ IRODALOM HATÁRTERÜLETEI

- ARTHUR CONAN DOYLE
A vérbükkös tanya 19

II. AZ IRODALOM ŐSI FORMÁI – MÁGIA, MÍTOSZ, MITOLÓGIA

AZ ŐSI MAGYAR HITVILÁG

- HOPPÁL MIHÁLY
Sámánok. Lelkek és jelképek
[részletek] 38
- DIÓSZEGI VILMOS
A holdas, napos fa 40
- ANONYMUS
Gesta Hungarorum [részletek] 40
- KÉZAI SIMON MESTER
Gesta Hungarorum [részletek] 42
- WEÖRES SÁNDOR
Csiribiri 44

A GÖRÖG MITOLÓGIA

- KERÉNYI KÁROLY
Görög mitológia [részletek] 45
- ROMÁN JÓZSEF
Prométheusz és az emberek [részlet] . . 50
- HÉSZIODOSZ
Istenek születése [részletek] 52
Munkák és napok [részletek] 56
- PUBLIUS OVIDIUS NASO
Átváltozások (Metamorphoses)
[részletek] 58

EGYÉB TEREMTÉSMÍTOSZ

- GILGAMES
[XI. tábla] 65
- BABILONI TEREMTÉSMÍTOSZ
[részletek] 73

III. A GÖRÖG IRODALOM

AZ EPIKA SZÜLETÉSE

- TRENCSÉNYI-WALDAPFEL IMRE
Mitológia [részlet] 76
[Homéros és a trójai mondakör] 76
- HOMÉROSZ
Iliász [részletek] 78
Odüsszeia [részletek] 98

A GÖRÖG LÍRA,

AZ IDŐMÉRTÉKES VERSELÉS

- TÜRТАIOSZ
Szép a halál... 118
A spártai harcosokhoz 119
- MIMNERMOSZ
Nannó 120
- SZOLÓN
Kétféle ember 121
Az igazi gazdagság 121
Szalamisz 121
- ARKHILOKHOSZ
Költő és katona 122
Neobulé 122
Megnyugvás a sorsban 122
- SZIMONIDÉSZ
A thermopülai-i hősökre 122

ALKAIOSZ	
Az állam hajója	123
Bordal	123
SZAPPHÓ	
Aphroditéhez	124
Úgy tünik nekem...	125
Édesanyám! Nem perdül a rokka...	125
ANAKREÓN	
Gyűlölöm	126
Töredék a halálról	126
Engem a Szerelem...	126
ARISZTOTELÉSZ	
Poétika [részletek]	127
SZOPHOKLÉSZ	
Oedipus király [részlet]	130

IV. A RÓMAI IRODALOM

A POLGÁRHÁBORÚK KORA

CAIUS VALERIUS CATULLUS	
Gyűlölök és szeretek...	139
Odi et amo...	139
Éljünk, Lesbia...	140
Éljünk és szeressünk	140

AUGUSTUS KORA

PUBLIUS VERGILIUS MARO	
IV. ecloga	141
IX. ecloga	143
Aeneis [részlet]	145
QUINTUS HORATIUS FLACCUS	
Thaliarchushoz	146
Licinius Murenához	147
Leuconoénak	148
PUBLIUS OVIDIUS NASO	
Átváltozások [Pygmalion]	148

V. A BIBLIA MINT KULTURÁLIS KÓD

ÓSZÖVETSÉG

A BIBLIA [részletek]	150
A Teremtés könyve	150
[I. Az őstörténet]	150
[A világ teremtése]	150
[A második teremtéstörténet, a paradicsom]	151

[A bűnbeesés]	151
[A vízözön]	153
[Noé kiszáll a bárkából]	153
[A bábeli torony]	154
József története [részletek]	154
[József Egyiptomban]	154
[A tisztviselők álma]	155
[A fáraó álma]	156
[József találkozása testvéreivel]	157
[József megismerteti magát]	157
Kivonulás könyve [részletek]	158
[Az égő csipkebokor]	158
[Mózes küldetése]	158
[Isten nevének kinyilvánítása]	159
[A húsvéti bárány]	159
[Az egyiptomiak üldözik Izraelt]	159
[Átvonulás a Sás-tengeren]	160
[A tízparancsolat]	160
Zsoltárok könyve	161
[23. zsoltár]	161
[42. zsoltár]	161
Királyok könyve 1.	162
[Salamon bölcs ítélete]	162
[A szövetség ládáját a templomba viszik]	162
A Prédikátor könyve [első fejezet]	163
[A Prédikátornak, Dávid fiának, Jeruzsálem királyának szavai]	163
Jónás könyve	164
[Jónás szembeszegül az isteni paranccsal]	164

ÓSZÖVETSÉGI MOTÍVUMOK KÉSŐBBI KOROK IRODALMÁBAN

KÖLCSEY FERENC	
Vanitatum vanitas	165
THOMAS MANN	
József és testvérei [részletek]	167

ÚJSZÖVETSÉG

Máté evangéliuma [részletek]	170
[Jézus Krisztus születése]	170
[Jézus megkeresztelése]	170
[A Hegyi Beszéd]	170
[A magvető]	175
[Az Olajfák hegyén]	176

[A Gecsemáné-kertben]	176
[Jézus elfogatása]	176
[Jézus a nagytanács előtt]	177
[Péter megtagadja Jézust]	177
[Jézust átadják Pilátusnak]	177
[Júdás halála]	177
[Jézus Pilátus előtt]	178
[Jézus és Barabbás]	178
[Jézus megcsúfolása]	178
[Jézus megfeszítése]	178
[Jézus halála]	179
[Jézus temetése]	179
[A sír őrzése]	179
[Jézus feltámadása]	180
Lukács evangéliumából	180
[Jézus születése]	180
[Az irgalmas samaritánus]	181
[A tékozló fiú]	181
Pál első levele a korinthusiakhoz	181
Márk evangéliuma	182
Jézus meggyógyítja a bénát	182
János evangéliuma	183
[Nikodémus Jézusnál]	183
[Jézus az út az Atyához]	183
A jelenések könyve	184
[A profécia beteljesedése közel van]	184

ÚJSZÖVETSÉGI MOTÍVUMOK KÉSŐBBI KOROK IRODALMÁBAN

Rákóczi Ferenc buzdó éneke [részlet] ...	185
KARINTHY FRIGYES	
Barabbás	186
BABITS MIHÁLY	
A Jézust kereső kisfiú	188
JORGE LUIS BORGES	
Márk evangéliuma	191

VI. A KÖZÉPKOR IRODALMA

EGYHÁZI IRODALOM

SZENT ÁGOSTON	
Vallomások [részlet]	195
NURSI AI SZENT BENEDEK	
Regula [részletek]	197
ISMERETLEN SZERZŐ	
Halotti beszéd és könyörgés	199

ASSISI SZENT FERENC	
Naphimnusz	201
JACOPONE DA TODI	
Himnusz a fájdalmas anyáról	203
ISMERETLEN SZERZŐ	
Ómagyar Mária-síralom	204
ISMERETLEN SZERZŐ	
Szent Gellért püspök legendája [részlet]	206
SZ. JÓNÁS ILONA	
Szent Erzsébet legendája [részlet] ...	206
ISMERETLEN SZERZŐ	
Szent Margit legendája [részletek] ..	207
TOMMASO DA CELANO	
Ének az utolsó ítéletről	210

LOVAGI ÉS UDVARI IRODALOM

ANONYMUS	
Gesta Hungarorum [részletek]	211
KÁLTI MÁRK	
Képes Krónika [részlet]	213
WALTHER VON DER	
VOGELWEIDE	
A hársfaágak csendes árnyán	214
Ó jaj, hogy eltűnt minden... ..	214

A KÖZÉPKOR MOTÍVUMAINAK MEGJELENÉSE KÉSŐBBI KOROK ALKOTÁSAIBAN

UMBERTO ECO	
A rózsza neve [részletek]	216

DANTE ALIGHIERI: ISTENI SZÍNJÁTÉK Pokol [részletek]

Pokol [részletek]	219
-------------------------	-----

A KÖZÉPKOR VILÁGI IRODALMA

ISMERETLEN SZERZŐK	
Carmina Burana [részletek]	232
[A világ állapotáról]	232
[Ó, Fortuna]	233
[Míg kocsmában jól időzünk]	234
[Tavaszi édes mámorában]	235
[Gyónás]	236
[Félre, könyvek, doktrinák]	237
FRANÇOIS VILLON	
A Nagy Testamentum [részletek] ...	238

[Ballada, melyet édesanyja kérésére készített a költő, hogy imádkozhassék Miasszonyunkhoz]	238
[Ballada, melyet Villon szerzett édesanyja kérésére, Szüzanyánkhoz való könyörgéseképpen]	239
[Jó tanítás balladája a rossz életűeknek]	240
[Ballada tűnt idők asszonyairól] . . .	241
[A szép fegyverkovácsné balladája a széplányokhoz]	242
[Gyász-irat, melyet maga s társai számára szerzett a költő, mialatt fölakasztásukat várták] . .	243
[A felakasztására váró Villon négy sora]	244
[Megölte Ámor fegyvere]	244

VII. A RENESZÁNSZ IRODALMA

A HUMANISTA IRODALOM

GIOVANNI PICO DELLA MIRANDOLA Heptaplus, avagy a Teremtés hétféle magyarázata [részlet]	245
--	-----

LÍRA

FRANCESCO PETRARCA Pó, földi kérgem bárhogy is sodorjad	247
Áldott a nap, a hó, az év	247
Ti szerencsés füvek, boldog virágok	248
Magamban, lassan, gondolkodva járom	248
JANUS PANNONIUS Pannónia dicsérete	249
Egy dunántúli mandulafáról	249
Búcsú Váradtól	249
Saját lelkéhez	250
Mars istenhez békességért	252
Galeotto Marzióhoz	252

EPIKA

GIOVANNI BOCCACCIO Első nap, harmadik novella	253
Ötödik nap, kilencedik novella	254
NÉV- ÉS FOGALOMTÁR	259
FORRÁSJEGYZÉK	270

A SZÍNES IRODALOM 9. című tankönyvhöz tartozó szövegek

Weöres Sándor: *Csiribiri*
Gilgames: *XI. tábla*

Az IRODALOM 9. című tankönyvhöz tartozó szövegek

Román József: *Prométheusz és az emberek* (részlet)
Hésziodosz: *Istenek születése* (részletek)
Babiloni teremtésmítosz (részletek)
Arisztotelész: *Poétika* (részletek)
Szophoklész: *Oedipus király* (részlet)
Karinthy Frigyes: *Barabbás*
Nursiai Szent Benedek: *Regula* (részletek)
Assisi Szent Ferenc: *Naphimnusz*
Carmina Burana: *Ó, Fortuna; Tavasz édes mámorában; Gyónás; Félre könyvek, doktrínák*
Giovanni Pico Della Mirandola: *Heptaplus, avagy a Teremtés hétféle magyarázata*
Giovanni Boccaccio: *Dekameron: Ötödik nap, kilencedik novella*